

EGLUTÉ

VASARIS * 2005 * FEBRUARY

VOL 56/NR. 2

apr

EGLUTĖ

VASARIS / FEBRUARY / 2005 VOL 56 / NR. 2

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Tėviškės žiema....1
Sniegas Vilniuje....1

Pasakų senelės pasakos
Kaip vyturėlis žiemą
nugalėjo....2
Žiema žiema, bėk iš
kiemo!....3
Garsų jūra....5

Tikėjimo keliu....9

Vaikų kūryba....18

Galvosūkiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos
Vasario šešioliktoji....10
Užgavėnės....11
Perkūno šventovė....14

Ar žinai?...30

Pirmame viršelyje: Mariaus Vilko piešinys. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla,
Los Angeles CA.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

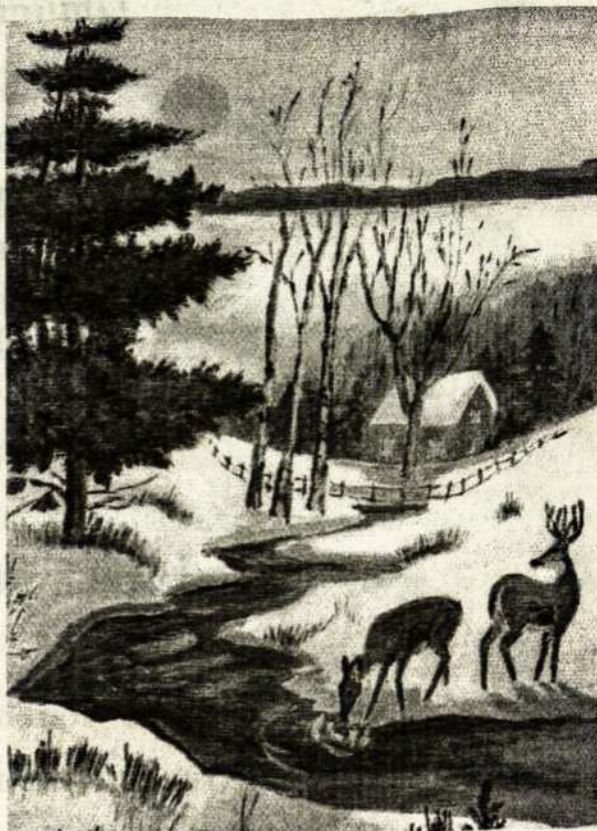
TĖVIŠKĖS ŽIEMA

Spindi tėviškės žiema,
užsūpuota, supustyta.
Eglių kuorais apsupta,
aukso tiltais nusagstyta.

Saulė bėga per pusnis,
kiekvienoj pėdoj po rožę.
Gulbėm plazdančiom baltom
už eglyno pūgos ošia.

Rogėmis nučiuoš žiema
nuo didžiulio sniego kalno.
Mėlynu sparnu naktis
palytės tau mažą delną.

Atveria linksmai duris
mums namai baltakepuriai.
Čia – tėvynė. Čia – mama.
Čia pro langą žvaigždės žiūri.

SNIEGAS VILNIUJE

Baltos gatvės, baltos liepos,
baltas vėjas neramus.
Šimtas gulbių atplasnojo
į svečius pas mus.

Šimtas gulbių atplasnojo
ir baltais pūkais nuklojo.
Tylų bokštą, namą pilką,
aikštę, sutemom nupiltą.

Šviečia gatvės, šviečia liepos,
gulbiškiem sparnam paliepus.
Gulbe, gulbe – sapno paukšti,
pasiimk mane į aukštį!

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Kaip vyturėlis žiemą nugalėjo

Žiema karaliavo jau ne vieną mėnesį. Syki, kai ji snūduriavo savo soste, netikėtai sučireno vyturėlis:

- Kelkis, žiema! Tau laikas išeiti ir užleisti vietą pavasariui!

Žiema nepatenkinta sumurmėjo:

- Aš niekur neisiu. Tingiu...

Ji papūtė į vyturiuką šalčiu ir jis išsigandęs nuskrido.

Sušalęs vyturiukas pasiskundė ežiukui ir paprašė:

- Gal tau, bičiuli, pavyks žiemą išjudinti? Labai jau ilgai čia užsibuvo.

Ežiukas bakstelėjo spygliuku miegančiai žiemai į pašonę:

- Ei, kelkis!

Bet žiema - nė krust, miegojo kaip miegojusi...

Tada vyturiukas kai ką sugalvojo. Jis nuskrido pas saulytę ir labai gražiai paprašė:

Matai, kad pasakose būna daug
visokių gražių senoviškų ir nevisai
suprantamų žodžių. Bet
nenuimink - šenelė tau paaiškins.

- Padėk mums!

Tik tu gali pažadinti
žiemą! Būk gera,
sušildyk žemę!

S a u l y t ė
paglostė žiemą, ir ši
kaip mat pabudo. Teko
žiemai išsikraustyti –
mat ji labai nemėgo
šilumos.

- Aš dar grįšiu!

– išeidama pagrasino žiema, bet niekas jos
nebegirdėjo.

Snūduriavo

- pradėjo miegoti.

Sumurmėjo

- tyliai ir neaiškiai
pasakė.

Pašaipos

- kai žmonės vieni
iš apie kitus ką
nors kalba ir iš to
juokiasi, sakoma,
kad jie šaiposi.

Žiema žiema, bėk iš kiemo!

Seniai seniai didelio
kalno papėdėje glaudėsi
du maži kaimeliai –
Pupinukų ir Žirniukų.
Draugiškai gyveno,
viskuo dalijosi, gražiai
sutarė, bet kartą ėmė ir
susiginčijo. O nutiko štai kas.

Artėjo Užgavėnės.

Pupinukai šiai šventei labai ruošėsi

– šeimininkės prikepė kalnus gardžių blynų, o
vaikiukai karpė, klijava, lankstė labai gražias
Užgavėnių kaukes. Ką veikė Pupinukų kaimelio
tėčiai? Ogi krovė didelį didelį laužą – ruošėsi More

Žiema žiema, bėk iš kiemo!

deginti, žiemą lauk vyti. Žirniukų kaimelio gyventojai šaipėsi:

- Na ir keistuoliai! Kam vargti – žiema ir pati išeis...

- Neišeis! – sakė Pupinukai. – Žiemą reikia vyti.

- Nesąmonė, - nesutiko Žirniukai. – Tik laiką be reikalo gaištate!

Pupinukai į pašaipas nekreipė dėmesio – šoko aplink laužą, degino Morę ir iki soties prisikirto blynų. Jau kitos dienos rytą jų kaimelyje nutirpo sniegas ir pakvipo pavasariu...

O kas dėjos žirniukų kaimelyje? Žirniukai irgi laukė pavasario. Kas rytą jie atsikėlę žiūrėjo į dangų – ar neparskrenda vyturiukas, ar neparneša pavasario ant sparnelių? Bet iš dangaus leidosi didelės gražios snaigės – žiema net

nemanė pasiduoti. Žirniukai daugiau nesišaipė iš Užgavėnių šventės – suprato, kad žiemą reikia vyti, pati ji niekaip neišeis.

Kas dėjos kalno papėdėje kitais metais! Abiejų kaimelių gyventojai Užgavėnės šventę kartu. Šeimininkėms net miltų pritrūko – tiek valgytojų susirinko prie garuojančių blynų! Visas kalnas užė nuo linksmybių, o linksmiausia buvo vaikučiams – jie šoko aplink didžiulį laužą ir dainavo: žiema žiema, lauk iš kiemo!

Jau kitą rytą Pupinukai ir Žirniukai linksmiai sveikino sugrįžtantį pavasarėlį!

Garsų Jūra

Sofija Sasnauskaitė

Vos įėjusį į svetainę Kastytį nustebino mamos veido išraiška. Tokią ją Kastytis matydavo tik Palangoje, kai užsisvajojusi ir laiminga mama žvelgdavo į beribę jūrą...

Kol Kastytis svarstė, pasilikti jam čia ar grįžti į savo kambarį, mama pasikėlė iš gilaus krėslo, spustelėjo magnetolos mygtuką.

Ak, ji klausėsi muzikos!

- Panorau pabūti su Čiurlioniu, - pasakė mama ir nusišypsojo.

- Ir aš noriu! – pareiškė Kastytis.

- Ar mokėsi klausytis? – paklausė mama.

Kastytis linktelėjo galva.

- Įsitaisyk kur nors. Skambės mano mylimas kūrinys – Mikalojaus Konstantino Čiurlionio simfoninė poema „Jūra“.

Kastytis atsigulė kniūbščias ant sofos parėmė delniukais smakrą ir linksmi tarė:

- Gerai, klausysimės, mama, jūros!

Mama vėl spustelėjo mygtuką, ir švelnūs garsai užliejo kambarį. Iš pradžių Kastyčiui buvo keista, kad čia, jų namuose, skamba muzika, kokią jis kažkada girdėjo puošniausiame teatre. Po

to pasijuto nepatogiai gulintis. Bet pažvelgęs į susimąščiusią mamos veidą, suprato, kad

dabar bet koks pašalinis garsas ją suerzintų. Juk mama klausosi muzikos!

Jūra, jūra – kartojo mintyse Kastytis ir nė nepajuto, kaip prieš akis suvilnijo, suspindo beribiai vandens toliai. Lyg jis būtų ten, prie dieną naktį vilnijančios Baltijos...

Plieskia saulė. Jiedu su tėveliu stato smėlio pilis. Paskui bėga visi trys į jūrą. Bet ji kažko pyksta. Bangos,

didžiulės bangos ima virsti viena per kitą. Tėtis, laikydamas ją abejomis rankomis, padeda išsilaikyti nepargriuvus. Netoliese braido mama. Staiga didžiulė banga skambiai tekšteli mamai į nugarą ir – užt jai per galvą!.. “Mama!” – cyptelėjo išsigandęs Kastytis tą akimirką, kai atrodė, kad banga prarijo mamą. Bet štai ji vėl virš vandens, linksma, tik visa šlaput šlaputėlė. Žvaliai prieina prie judviejų, ir visi trys, susikibę rankomis, brenda į krantą.

Ilgai jie vaikšto pajūriu, o vanduo siaučia, užia, pasalūniškai šokinėja į krantą, vis apsemdamas smėlį...

Staiga pasidaro labai tylu. Spengianti tylą grąžina Kastytį tikrovėn. Ak, jie klausėsi muzikos. Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrinio „Jūra“...

- Patiko? – paklausė mama.

Kastytis papasakojo ką jautęs ir regėjęs.

- Tu prisiminei pajūrio išpūdžius. O pačią muziką girdėjai? Jeigu taip, tai esi šaunuolis. Kantriai klauseisi sudėtingos muzikos ir net pasijutai esąs prie jūros. Tiesa, aš pati pasakiau kūrinio pavadinimą, lyg liepdama apie tai galvoti. Daug žmonių, klausydami muzikos, būtinai prisimena kažkada matytus vaizdus, patirtus išpūdžius.

Gerokai vėliau, jau po vakarienės, vėl užsimezgė kalba apie žmonių sugebėjimą kurti. Mama papasakojo, kad gamtą, žmonių jausmus, nuotaikas, mintis – žodžiu, visą pasaulį – galima atpasakoti žodžiais, spalvomis ir garsais...

- Mama, o kas yra ta simfonija? – paklausė Kastytis.

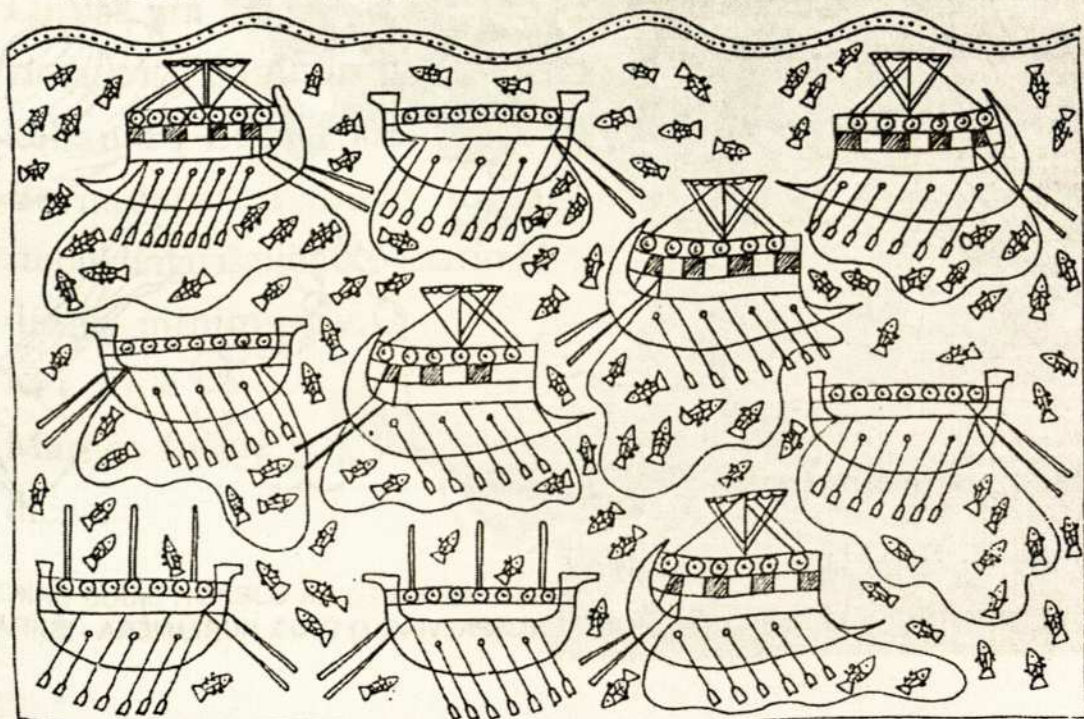
- Žodis „simfonija“ – iš graikų kalbos, jis reiškia sąskambį. Dabar šiuo vardu vadinami muzikos kūriniai, kuriuos atlieka simfoniniai orkestrai. Atsimeni, neseniai teatre žiūrėjome baletą. Scenoje matei šokėjus, o po ja, vadinamoje orkestro duobėje, taip pat buvo daug žmonių. Jie grojo įvairiausiais muzikos instrumentais...

- Taip. Tu man rodei smuikus, violončeles, kotra... koks jis ten, - kontrabosą...

- Puiku, Kastyti. Muzikos instrumentus prisiminsime nuėję į teatrą. O dabar – miegoti! Sapnuok ramią ir saulėtą jūrą, - palinkėjo mama, atsisveikino ir išjungė šviesą.

Kastytis užsimerkė ir grimzdo, grimzdo. Gal į jūros bangas, o gal į garsų jūrą...

RASK DVI PORAS VIENODŲ LAIVŲ. KURIO LAIVO TINKLE DAUGIAUSIA ŽUVŲ, O KURIO MAŽIAUSIA?

ŽIEMA ŽIEMA, BĖK IŠ KIEMO!

EI, VAIKAI, VISI Į KIEMĄ,
TUOJ IŠVYSIM PIKTĄ ŽIEMĄ!
ŠOKSIM, ŽAISIM, IŠDYKAUSIM,
GARDŽIŲ BLYNŲ PARAGAUSIM!

PIEŠINĖLYJE PAMĖGINK SURASTI ŠIUOS DAIKTUS
TUOS, KURIUOS RASI, NUSPALVINK, O TUOS, KURIŲ NĖRA – IŠBRAUK

Tikėjimo keliu

Šv. Mergelė Marija Lurde

Bernadeta (Bernadette) Soubirus gimė 1844 m., buvo paprasta piemenaitė Prancūzijoje. 14 metų būdama, oloje prie Lurdo (Lourdes) 1858 metais vasario mėnesio 11 dieną 18 kartų regėjo Šv. Mariją. Tuo metu toje vietoje ištryškęs stebuklingos galios gydomasis šaltinis. 1866 metais Bernadeta įstojo į vienuolyną, kuriame ji ir mirė. Vėliau šis vienuolynas buvo pavadintas Marijos Bernadetos vardu.

Bernadeta ėmė garsėti savo stebuklingumu. 1909 ir 1925 metų tyrimai parodė jos kūną esantį nesugedusį. Katalikų 1925 metais buvo paskelbta palaimintąja.

Popiežius Pijus XI 1933 metais

Bernadetą paskelbė šventąja.

Lurdas yra laikomas šventa vieta, viso pasaulio žmonės keliauja į Lurdą, meldžiasi Bernadetai ir buvo daug stebuklingų išgijimų. Vasario 11 dieną minima Šv.

M e r g e l ė s
Marijos Lurde
diena.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

JONAS MINELGA

Po visą Lietuvą, po visą
Dangun trispalvės žydrios kilo.
Dainavo Nemunas, Dubysa
Laisvos tėvynės džiaugsmą gilų.

Žygiavo gretos savanorių,
Karių pulkai paraduos ėjo...
Kai linko keliai prie altorių, -
Laimingą tėviškę regėjom.

Prie kapo savo brolio – kario
Trimitam gaudžiant kaupėm ryžtą:
Valio, Šešiolikta Vasario, -
Vergijos dienos tenegrižta!

Per visą Lietuvą, per visą
Nauja daina šiandien nuplaukia.
Dainuoja Nemunas, Dubysa
Laisvos tėvynės džiaugsmą gilų.

Užgavėnės

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Bėdos nereikia su
žiburiu ieškoti.*

*Žarijos
besisaugodamas,
liepsnon įkrisi.*

*Šiluma kaulų
nelaužo.*

*Ateik prašomas, išeik
nevaromas.*

*Iš dainos žodžio
neišmesi.*

*Akys dvi,
kelių šimtai.*

Pagal D. Bindokienės knygą „Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoje“

Paskutinė diena prieš gavėnios pradžią vadinama Užgavėnėmis. Jos paprastai būna antradienį, o trečiadienį jau Pelenų diena. Prasideda ilgas, rimtas ir liesas gavėnios metas. Senais laikais pasninkas buvo labai griežtas: mėsos iš viso nebuvo galima valgyti septynias savaites, o pieną galima vartoti tik retkarčiais. Pasilinksminimai, šokiai, dainos, vaišės buvo draudžiamos ne tiek Bažnyčios, kiek tradicijų. Todėl žmonės stengėsi Užgavėnes praleisti

linksmiai, triukšmingai, valgyti kiek galima riebiau ir daugiau, kad „užtektų per visą gavėnią“.

Pagrindinis Užgavėnių valgis – blynai. Taip pat buvo verdamos spurgos, žagarėliai. Žemaitijoje buvo mada užsigavėti šiupiniu. Kai kuriuose rajonuose, šeimininkės šiupinin įdėdavo kiaulės uodegą. Buvo tikima: kas ją besemdamas „sužvejos“, bus laimingas iki tų metų pabaigos.

Persirengėliai arba

kaukininkai yra neatskiriama
Užgavėnių linksmybių dalis.

Užgavėnių karnavalai žinomi ir
kitose šalyse. Pvz.: Pietų Amerikoje,
Šiaurės Amerikos New Orleano mieste
ir kitur. Šie karnavalai labai
sumoderninti, dalyvių apranga
nepaprastai spalvinga, blizganti, sudėtinga.

Užgavėnių paprotys pradžia yra gavęs iš
prieškrikščioniškų laikų mitologijos, kur
tarpusavyje kovoja pavasario ir žiemos gerosios
dvasios su blogomis. Užgavėnės – pavasario
pradžia. Ne to pavasario, kurį suprantame (ypač
Lietuvoje) kaip pirmo žalumio, paukščių
sutartinių ir žibuoklių žiedų visumą, bet
pavasario, nugalinčio žiemos jėgas,
prailginančio dieną, žadančio naujo
derliaus auginimo laiką.

Žmonės
įvairiomis
apeigomis,
būrimais, tarp
kaukėtų personažų
vykstančiomis „kovomis“ –
stengėsi padėti pavasariui nugalėti
žiema, pagreitinti jo atėjimą ir tuo
pačiu įsiteikti gamtos jėgoms, kad
vėliau jos atsilygintų geru derliumi,
turingais metais.

Lietuvoje išdaigininkai
kaukes pasidarydavo patys, iš

paprastos, savo aplinkoje atrandamos medžiagos: medžio tošies, kailio, linų pluošto, lentelių, pakulų ir panašiai.

Buvo mėgstama persirengti čigonais, elgetomis, žydais, velniu, giltine. Pavaizduodavo ir gyvulius: arklius, ožius, beždžiones. Kadangi senais laikais, po kaimus važinėję pirkliai, daugiausia buvo žydai, buvo panašiai į juos apsirengiama.

Kaukininkai eina iš vieno namų į kitus, pakeliui yra vaišinami Užgavėnių valgiais ir gėrimais, taip pat aplaistomi vandeniu.

Jų eisena labai triukšminga, lydimą muzikos, juokų ir dainų. Pagaliau pokštininkų grupės susirinkdavo į vienus namus, kur vaišindavosi tuo, ką surinkę buvo, žinoma tik iki vidurnakčio.

PERKŪNO ŠVENTOVĖ

(„Vilniaus legendos“, Vilniaus legendas
yra užrašę lietuvių
bei lenkų menininkai ir
mokslininkai)

Lietuvos
karalius
Mindaugas

Kai kryžiuočiai, pasinaudoję suirute, kuri, karaliui Mindaugui žuvus, įsigalėjo Lietuvoje, sunaikino šventąsias romovas prie Nevėžio ir Dubysos, kunigaikštis Šventaragis sumanęs pastatyti didžiulę dievaičio Perkūno garbei šventovę

Neries ir Vilnios santakoj. Tos vietos kunigaikščiui buvo žinomos dar iš jaunų

dienų, nes jaunas būdamas ten medžiodavęs. Taurakalnio slėny (dabar Pilies kalnas) kunigaikštis Šventaragis pastatęs šventyklą, pastatęs joje iš Palangos atvežtą dievaičio Perkūno statulą ir sukūręs prieš ją šventąją ugnį, kurią saugoję vaidilos ir šventosios mergelės vaidilutės. Už šventyklos paskyręs vietą kunigaikščių kūnams deginti. Kunigaikščiui Šventaragiui mirus, jo sūnus Gerimantas, vykdydamas tėvo valią, iškirtęs šimtametį ąžuolyną, padaręs didelę aikštę, paaukojęs dievams daugybę žvėrių ir Lietuvos didikų ir bajorų akivaizdoje ant milžiniško laužo sudeginęs savo tėvo, kunigaikščio Šventaragio kūną. Sekant sentėvių papročiais, kunigaikštis buvęs sudegintas su puikiausiais šarvais ir ginklais, su gražiausiais rūbais. Kartu su kunigaikščiu buvę sudeginti jo medžiokliniai šunys, sakalas, vanagas, žirgas ir tarnas.

Vilniaus Katedra

Priešais šventyklą buvęs pastatytas neaukštas apskritas bokštas (ant to bokšto pamatų stovi šiandieninė Vilniaus bazilikos varpinė), iš kurio kriviai skelbdavę žmonėms dievų valią ir sekdavę saulės ir žvaigždžių takus.

Būdami stabmeldžiai, senovės lietuviai buvo prietaringi, tikėjo burtais ir nieko nepradėdavo nepasiarę su burtininkais, kerėtojais,

dievų valios skelbėjais, kurių Lietuvoje tuo metu būta daugybės. Vieni iš jų burdavo iš vandens, kiti iš druskos, vaško, dūmų, paukščių skridimo, vėjų krypties ir kitų gamtos reiškinių.

Tai ir kunigaikštis Šventaragis, devyniasdešimt šešerių metų senelis, pamaldus ir tikintis burtais, prieš statydamas Perkūno šventyklą, sumanęs pasitarti su žyne.

Kunigaikštis žinojęs žynę Burinimę, gyvenusią tuomet Žemaitijoje, Nemuno žemupy. Pasiuntė pas ją kunigaikštis Šventaragis šešis rimtus senius su dovanomis, norėdamas sužinoti kokia bus statomos šventyklos ateitis.

Sumani burtininkė, padariusi keletą burtų, išpranašavusi, kad šventykla tol stovėsianti, kol lietuviai bus stabmeldžiai. Burtininkė įsakiusi padaryti ir nuvežti kunigaikščiui Šventaragiui 122 plytas su išrašytais jose įvairiais ženklais, kurie turėjo reikšti gerus ir blogus metus. Paskutinėj plytoj buvęs išraižytas kryžiaus ženklas su dviem skersiniais. Tai buvęs įspėjimas, kad kai ateisianti to ženklo eilė, krikščionys išnaikins stabmeldystę ir pačią šventyklą sugriaus. Kunigaikštis liepęs tas plytas įmūryti pietų pusėje.

Burtininkės pranašavimas išsipildė, nes po 122 metų Jogaila buvo pakrikštytas, įsakė pakrikštyti visus lietuvius, sugriovė šventyklą, o ant jos pamatų pastatė katedros bažnyčią (po didžiuoju bazilikos altoriumi ir šiandien dar tebėra tas pats aukuras, ant kurio senovėje degė šventoji lietuvių ugnis). Kryžius su dviem skersiniais nuo to laiko pradėtas vartoti Vyčio raitelio skyde, ir tai reiškė, kad krikščionys nugalėjo stabmeldžius.

A	J	G	I	L	P	I	N	D	R	E	J	E
A	U	F	N	O	Č	H	M	O	N	E	O	V
N	R	A	G	N	Ė	T	U	N	A	D	L	E
A	G	S	A	Ė	S	K	C	I	K	Y	A	L
T	A	T	K	R	I	S	T	I	I	R	N	I
I	D	A	I	N	A	B	I	Š	R	U	T	N
G	I	N	T	A	R	Ė	T	Ū	E	V	A	A

IŠBRAUK VARDUS KRYPTIMIS || =

Agnė, Asta, Daina, Danutė, Erika, Evelina, Gintarė, Gitana, Inga, Indrė, Jurgita, Jurga, Jolanta.

PIEŠK IR SPALVINK!

BAIK PIEŠTI PIEŠINĖLIUS – SUJUNK TAŠKELIUS, PASKUI – MAŽUS BRŪKŠNELIUS
NA, O TADA IEŠKOK GRAŽIAUSIŲ SPALVELIŲ IR VISKĄ NUSPALVINK.

Iš mūsų kūrybos

Clevelando Šv. Kazimiero
lit. mokyklos vaikų piešiniai
ir rašiniai.

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Alytė Čepulytė

Mažas
k l e v o
lapelis kabo
ant medžio
ir mąsto:

- Kokia graži vasaros diena. Bet ...
palauk. Ten stovi vienas medelis užsidėjęs
ne tuos rūbus. Kas žino kas su juo darosi?

Ar jis nežino, kad jo rūbai turi būti žali? Aš esu viena žalio rūbo
dalis. Matai? – Garsiai prabilo lapelis. Gal tas medelis anksčiau ar
vėliau supras...

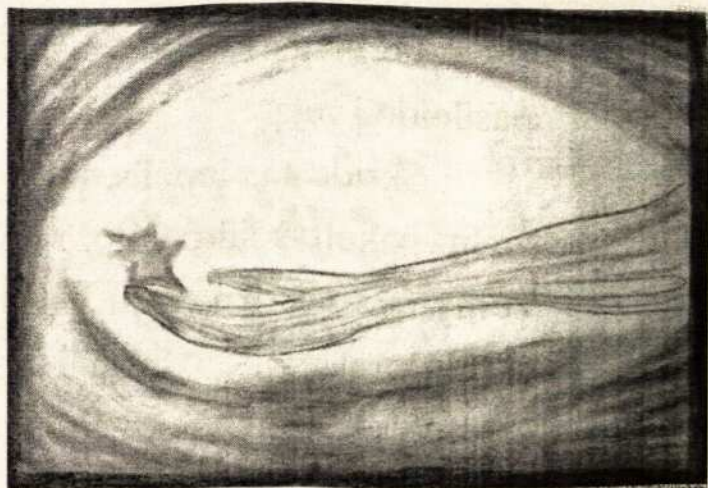
Praėjo trys savaitės.

- Aš esu raudonas! Oi, blogai, labai blogai! Aš turiu būti
žalias, ne raudonas! Medi, oi medi! Padėk man! – Susijaudinęs
liūdnam sušuko klevo lapelis.

Bet aukštas, stiprus, dabar raudonas medis neatsakė. Jis jau
atrodė pavargęs.

- Gal yra jau pasaulio galas?

Staiga stiprus vėjas pakėlė liūdną lapelį ir pradėjo jį nešti.
Aukštai, aukštai nešė ir laikydamas šnabždėjo:

Elzės Račkaitytės piešinys.

- Kur man tave
nešti? Ar į tolimą kraštą?
Ar į kaimyno pievą? Ar
tik leisi man tave paleisti
kai aš tik užsimanysiu?

Labai nusteбęs
lapelis toliau mastė:

- Ką man pasakyti
šitam keistam vėjui? Aš
jo visiškai nepažystu! Ir jis,

nesvetimas, tik atėjo pas mane ir atėmė mane, iš mane saugojusio
medžio. Bet man atsivėrė labai gražus ir platus vaizdas. Gal man
neatsakyti vėjui? Aš manau, kad aš tik pailsėsiu, žiūrėdamas į viską
nuo horizonto ligi horizonto...

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Elzė Račkaitytė

Mama turėjo daug vaikų. Bet jos
mylimiausia šaka buvo pačioj viršūnėj, prie pat
saulės. Visą vasarą ji kėlė tą šaką į viršų, link
dangaus. Atėjo ruduo, bet mama dar nenorėjo
paleisti savo vaikų. Visi kiti medžiai juokėsi iš
jos:

- Kvailė! Nesupranta, kad kai žiema
ateis, ji numirs jei nepaleis savo vaikų.

Mama greit suprato, kad jie yra teisūs.

Jai buvo silpna, bet ji turėjo paleisti savo vaikus.

Viršutinėj šakoj jau pagaliau atsileido paskutinis lapelis.

- Toks mažutis, - pagalvojo mama.

Aistės Degesytės piešinys

Gelsvas lapelis
pasileido į vėją.

Skrido tas lapelis, tai į viršų, pakeltas šilto vėjo, tai žemyn, su šaltu vėju. Jis skrido vienas, visi jo broliai ir seserys, jau seniai ant žemės gulėjo. Per tiltus, per kelius jis skrido vėjo nešamas. Pagaliau

vėl į mišką atskrido, bet šis miškas buvo svetimas. Jam buvo liūdna girdėti verkiant lapus, pūvančius ant žemės.

- Aš negaliu taip mirti. – Pasakė lapelis sau.

Jau buvo beveik vidurdienis, kai lapelis atskrido į parką. Ten jis pamatė daug vaikų. Jie visi žaidė su kitais lapais. Tik viena mergaitė nieko neveikė. Ji sėdėjo liūdna žaidimų aikštelės kampe.

- Ji bus gera mano draugė. – Pagalvojo lapelis ir lėtai nusileido mergaitei ant galvos.

Mergaitė krūptelėjo ir pašoko, o lapelis nukrito. Pamačiusi lapelį, mergaitė apsiramino ir jį pakėlė. Apžiūrėjusi, parsinešė namo.

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Aistė Degesytė

Aš gražus lapas, žiūriu į kitus gražius draugus vėlyvos vasaros metu. Mes visi blizgam savo žalumu saulės spinduliuose.

Bet vieną šaltą rytą, vasara pradingo. Ir mes vieni ankščiau, kiti vėliau pradėjom prarasti savo žalią spalvą. Mano kaimynas,

Aleksas Narbutaitytis
piešinys

lapas, pasidarė raudonas. O jo kaimynas – geltonas. Ir dar blogiau – pradėjome kristi nuo šakų. Pirma vienas, paskui kitas. O per vėlines nė vieno iš mūsų neliko ant medžių.

Vėjas pūtė mus per laukus nesiskaitydamas su mūsų norais. O blogiausia, kad mane numetė į balą. Sušlapau ir mano bliuzė pasidarė ruda ir murzina. Nesuspėjau atsipeikėti kai grėblys mane pradėjo tampyti ir nustūmė į krūvą, svetimų, panašiai nelaimingų lapų. Mes lapai, visi dejavome, bet veltui, niekas mūsų dejonių negirdėjo.

Mano rudens nuotykis dar nesibaigė. Darėsi šilta, - dar šilčiau. Pradėjo atsirasti dūmų. Kažkoks sutvėrimas, dviem kojom ir dviem rankom su barzda ir kepure užkūrė mūsų lapų krūvą ir po to daugiau nieko nebeprisimenu.

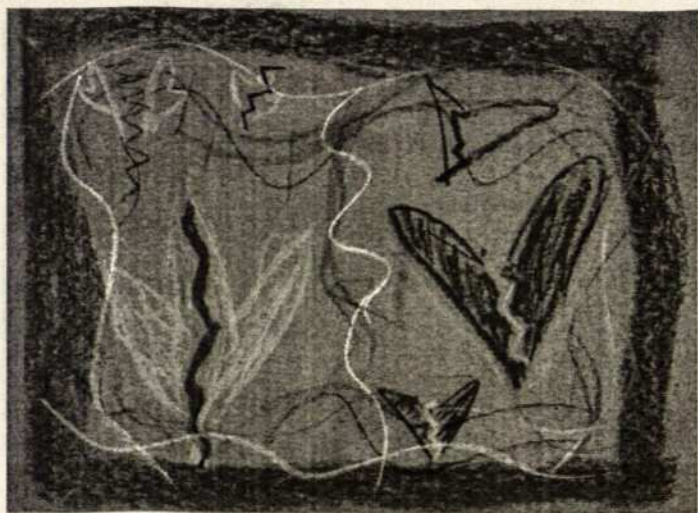
KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Aleksa Narbutaitytė

Klevo lapelis turi ilgą kelionę. Pavasary jis išsprogsta ir pasidaro žalias. Per visą vasarą jis laukia rudens. Jis pereina per vėją ir lietų, bet nuo medžio neatsiskiria. Jis nori įsivaizduoti į kurias spalvas jisai pasikeis.

Beveik ruduo. Lapelis džiaugsmingas, nes jis neužilgo keis spalvą. Jis su visais

Dainos Chmieliauskaitės piešinys

draugais kalba ir visi mėgina išpėti savo spalvas. Begalvojant, jie užmiega.

Kai sekantį rytą atsikėlė, jis buvo raudonas lapelis. Lapelis buvo toks laimingas, kad garsiai sušuko. Visi kiti lapai prabudo. Jie ne tik atsikėlė, bet ir nukrito nuo medžio.

Lapai skrido nuo vieno medžio į kitą. Ten, ant kito medžio, lapelis sėdėjo pora dienų ir kalbėjo su visais lapeliais kurie dar nekrito. Kalbėjo apie jo medį ir kaip jautėsi kristi.

Staiga didžiulis vėjas pakilo ir nusiuntė jį į dangų. Ten, pora valandų, jis gulėjo ant debesio. Jam ten labai patiko, nes jis buvo vienas ir galėjo pailsėti.

Jis tuoj užmigo.

Kai atsikėlė, jau pradėjo tamsėti. Tai jis nušoko nuo debesio. Skrido, skrido lapelis kol atsirado ant žemės. Ten jis sutiko pora jo draugų. Jie žaidė iki kol pavargo. Kai lapelis gulėjo ant žemės, jis galvojo apie jo paskutinius dienas. Žinant, kad jo kelionė užsibaigė, jis užmigo dėl žiemos.

Emmalinos Glinskytės
piešinys. Maironio
mokykla NY

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

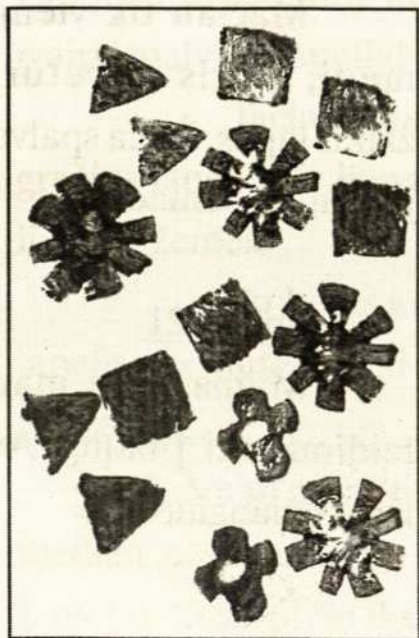
Daina Chmieliauskaitė

Aš turiu didelį, pilną namą, kuris stovi ant gatvės krašto. Su manimi gyvena daug skirtingų lapų. Visi visados kalba su didele šypsena. Niekas niekad neliūdi, nes visi smagiai žaidžia. Man ypatingai patinka žaisti – „kas gali aukščiau suptis“. Kai aš kabu aukštyr kojom, galiu matyti visus vaikus, kurie žaidžia su lapais ir džiaugiasi rudeni.

Aš visad svajoju, kaip būtų linksma žaisti ant žolės. Mane labai džiugina, kad dėl manęs visi gali kvėpuoti. Be rudens nebūtų gražumo ir tokių linksmų žmonių. Ruduo toks gražus ir aš prisidedu prie to gražumo.

Kai aš buvau jaunutis, mano lapeliai buvo maži, o dabar aš užaugau. Pusė manęs nuplyšo, lyg būtų nuplyšę pusė mano širdies. Bet aš vistiek gerą gyvenimą gyvenau. Iki kol, vieną iš paskutinių rudens dienų, pakilęs vėjas nuplėšė daug lapų. Mes bandėm laikytis iš visų jėgų, bet didelis, juodas debesis papūtė taip stipriai, kad aš pasidaviau.

Mane nupūtė pora mylių. Kai aš pagaliau atsiradau ant žolės, aš atsikėliau ir nežinojau ką daryti. Aš buvau toks pavargęs ir suplyšęs, kad pasidaviau. Laukiau kol žmogus mane į maišą įdės ir išmes. Taip ir atsitiko. Ir gyvenimas pasibaigė taip liūdnai.

Sauliaus Gečo lietuviški raštai iš bulvės išpjaustytu spaudu, Filadelfijos V. Krėvės lit. mokykla.

KLEVO LAPELIO DIENORAŠTIS

Alina Raulinaitytė

Rugsėjo 20

Graži diena. Paukšteliai čiulba, saulė šviečia ir visi medžių lapai gražiai žaliuoja. Išskyrus vieną, kurio lapai nešioja raudonus rūbus. Kaip keista ?!

Rugsėjo 29

Aš maniau, kad raudoni lapų rūbai buvo labai gražūs ir madoj. Užtai ir aš apsirengiau tokiais pat rūbais. Mano draugai žiūrėjo į mane, kaip į keistuoėlę. Bet aš buvau populiariausias lapas ant šito medžio, todėl visi kiti lapai ėmė mane mėgdžioti. Jais pasekė ir kiti medžiai.

Spalio 15

Aš girdėjau apie vieną balių, kuris turėtų būti didžiausias šių metų balius. Visi lapai pakviesti į šį balių. Aš paklausiu mamą (medį) ar aš irgi galiu ten eiti.

Mačiau tik vieną medį, kuris tebeturi žalius lapus. Žalia spalva juk jau nebemadoj.

Spalio 21

Mama davė man leidimą eiti į balių! Aš labai džiaugiuosi.

Alinos Raulinaitytės piešinys

Spalio 31

Rytoj jau bus balius. Didesnė pusė lapų nukrito ant žemės. Aš dar ruošių savo suknelį. Rytoj aš skrisiu į žemę. Bus smagu.

Lapkričio 1

Šiandien - BALIUS! Mano skridimas buvo labai sėkmingas. Aš nuskridau į oro uostą ir atsistojau ant platformos. Nuo ten aš nušokau ir pamažu nusileidau. Kai pasiekiau žemę, jau buvo laikas eiti į balių. Greitai apsirengiau ir nuskubėjau.

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Ernesta Bartuškaitė

Buvo skaisti vasaros diena. Linksmas klevo medelis, su savo gražiais, žaliais lapeliais, stebėjo kieme krykštaujančius vaikus.

Laikas bėgo greitai, atėjo spalio mėnuo. Medelis pakeitė savo lapelių spalvą. Žmonės praeidami negalėjo atsidžiaugti įvairiaspalviais lapeliais.

Tačiau naktinė šalna pakando gražius lapelius ir jie vienas po kito krito ant šlapios, šaltos ir liūdnos žemės.

Po kelių savaitių ant klevelio liko vienas liūdnas lapelis. Jis jautėsi visai vienišas, nes aplinkui nebuvo nė vieno jo draugo.

Vėjui papūtus lapelis nuskriejo ant žemės. Jis jautėsi niekam nereikalingas. Praeidami žmonės jį spardė kojomis. Lapeliui širdis plyšo iš skausmo. Jis bandė dairytis savo draugu,

Ernesta Bartuškaitė

bet pakilo vėjas ir jį nunešė nežinia kur. Gal jis dar spės susitikti pažystamus, o gal jo gyvenimo dienos taip liūdnai ir baigsis...

MAŽYČIO LAPELIO ISTORIJA

Katerina Stungytė

Vieną dieną buvo mažytis žalias lapas, kuris augo ant didžiulio ąžuolo. Bet mažytis lapelis neaugo. Nors kiti to ąžuolo lapai augo dideli ir gražūs. Todėl lapelis jautėsi liūdnas. Kiti lapai su juo nekalbėdavo, juokdavosi, nes jis buvo toks mažas.

Lapelis pradėjo verkti. Tuo metu ant ąžuolo vakščiojo mažytis vikšras. Jis išgirdo verkiantį lapą ir pamažu jį surado. Suradęs ir klausia :

- Kas tau yra? Kodėl tu verki?
- Niekas su manimi nekalba, nedraugauja, visi juokiasi iš manęs - atsakė lapas.

Pagalvojęs vikšras pasakė ;

- Aš ateisiu ir ant tavęs atsitūpsiu. Mes galėsime vienas su kitu kalbėtis.

- O tai būtų taip gerai! – Nudžiugo lapas.

Ir vikšras nuropojo ant lapo. Per visą vasarą saulė šildė abudu ir jie kalbėjo apie pasaulį, žmones ir gyvulius kurie žaidė po ąžuolu.

Vieną dieną vikšras susirgo ir lapas labai išsigando, bet po kelių

Katerinos Stungytės piešinys

dienų iš vikšro išsiritą gražiausias drugelis. Drugelis išskrido. Sakydamas Ačiū ir žadėdamas lapelio niekada neužmiršti.

Atėjo ruduo. Lapas nurudavo ir nukrito ant žemės. Bet jis jautėsi patenkintas, nes jis padėjo savo draugui drugeliui.

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Laura Tuljak

Petriukas buvo labai gražus klevo lapukas. Per visą vasarą Petriuko mama jam pasakojo apie rudenį ir kaip kiekvieną rudenį visi lapai nukeliauja į žemę. Petriukas nenorėjo keliauti į žemę, jam patiko gyventi medyje. Bet jis žinojo, kad greit ši diena ateis. Jam reikės keliauti į žemę ir miegoti per visą žiemą.

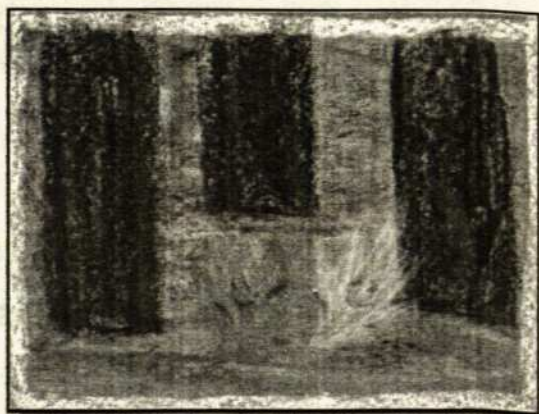

Greitai ta diena atėjo.

- Sudie mamytė. - Sušuko Petriukas. - Pasimatysim pavasary.

- Sudie pupa. - Atsakė mamytė.

Petriukas nušoko nuo jo šakelės ir pradėjo jo kelionę į žemę. Matai klevo lapeliai yra labai ypatingi jie gali skristi.

Lauros Tuljak piešinys

Petriukas skrido ir skrido, kol pamatė labai gražų parką su daug žaidžiančių vaikučių. Jis pamanė, kad tai būtų labai graži vieta miegoti, ir sapnuoti apie vasarą, visą žiemą. Jis nuskrido ir atsisėdo ant

žolytės.

Dar vienas lapukas atskrido ir atsisėdo prie Petriuko.

- Labas. - Ji pasakė. - Mano vardas Vilija. O koks tavo?

- Petriukas. - Atsakė lapelis.

Petriukas ir Vilija pasidarė labai geri draugai. Ir per tas kelias dienas, prieš žiemą, jie kalbėjosi apie viską. Ėjo į šokius, kartu žiūrėjo kaip vaikučiai žaidžia parke ir pasakojo apie savo namus.

Greitai atėjo žiema. Ir Petriukui ir Vilijai reikėjo eiti miegoti.

- Labanakt Petriuk. - Pasakė Vilija pavargusiu balsu.

- Labanakt Vilija. - Atsakė Petriukas.

Ir jie užmigo sapnuodami vasarą ir laiką kurį jie praleis kartu.

KLEVO LAPELIO KELIONĖ

Ramunė Bartuškaitė

Dangus nušvito pasakiškomis spalvomis. Violetinė, rūžava ir oranžinė skraistė apklojo žemę, o mažytis klevo lapelis nuliūdęs tik stebėjo nepaprastą dangų. Jo dienos jau tuoj baigsis ir daugiau nebesugrįž.

Skaistus mėnulis išlindo ir apšvietė klevų lauką, kuriame miegojo mažasis lapelis. Visur buvo tylu ir ramu. Dar niekas nežinojo ką rytoj atneš.

Vėjelis papūtė ir lapelis prabudo. Jis suvirpėjo pasipuošęs rudenio spalvomis: geltonu vidurėliu ir geltonais krašteliais. Visi kiti lapeliai pradėjo kniuždėti.

- Aš esu pats gražiausias. – vienas sakė.

- Žiūrėk koks aš gražus! – kitas gyrėsi.

Bet niekas nepastebėjo to nuliūdusio lapelio, kuris, skaudančia širdimi, tyliai verkė.

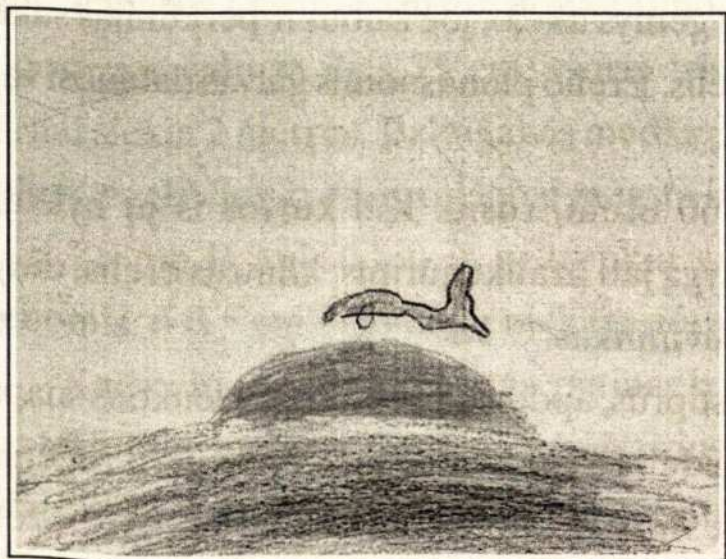
- Ar jūs nesuprantat kas jums atsitiks. Juk ruduo jau atėjo ir tuoj mes visi mirsime. Ko jūs čia džiaugiatės visi? – staiga sušuko jis.

Bet lapeliai nekreipė jokio dėmesio, į tą mažą lapelį, o tik toliau šnekučiavosi vienas su kitu.

Tuo tarpu mokyklos kieme žaidė maži vaikučiai. Lapelis pažvelgė į tuos laimingus vaikus ir troško, kad ir jis būtų toks laimingas.

Pradėjo lyti lietus. Klevo lapelis pažiūrėjo į lietaus pripildytą balą. Jis ilgai stebėjo savo išvaizdą. O pamatė ne liūdną lapelį, bet laimingą sielą, kuri tik norėjo ištrūkti iš šio pasaulio ir pasidaryti laisva, laisvutėlė. Ir tada lapelis suprato, kad jo laikas šioje žemėje baigėsi, o kitais metais jo vietoj išsiskleis naujas, jaunas mažytis lapelis.

Paskutinis šiltas vėjelis papūtė ir palydėjo lapelį į dausas. Mažytis klevo lapelis pagaliau laisvas skrido aukštyn ir aukštyn į tą spalvotą skraistę, dabar jau aptaškytą blizgančiomis žvaigždėmis.

Linės Mockutės
piešinys NY Maironio
mokykla.

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiktai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

Padangių valdovas erelis

Nuo neatmenamų laikų erelis laikomas jėgos ir išdidumo simboliu, ne veltui jo atvaizdas puikuoja daugelio šalių herbuose. Jungtinių Amerikos Valstijų – baltagalvis, Lenkijos – kilnysis, o senosios Rusijos imperijos herbe puikavosi dvigalvis erelis. Šis paukštis žvelgia iš Austrijos, Egipto, Ispanijos, Vokietijos herbų. Erelio vardas minimas ir dainose. Ir iš tikro, sklęsdamas aukštybėse plačiai ištiestais sparnais, šis paukštis atrodo lyg tikras padangių karalius.

Kai kurios indėnų gentys tikėjo, jog žaibus ir perkūnijas sukelia stebuklingas auksinis erelis. Erelio plunksnomis galvas dabinosi vadai ir drąsiausi kariai.

Egzistuoja apie 60 erelių rūšių. Kai kurios iš jų nyksta. Į Lietuvos Raudonąją knygą jau įtraukti jūrinis, kilnysis erelis, didysis erelis rėksnys ir erelis žuvininkas.

Visi šie plėšrūnai stiprūs, apdovanoti galingais, lenktais snapais, stipriomis kojomis su dideliais aštriais nagais, ypač geru regėjimu. Sklandydami keliasdešimties metrų aukštyje jie įžiūri žeme šmirinėjančią pelę. Erelio akyje yra 600 tūkst. regos kolbelių, o

žmogaus – 4 kartus mažiau. Jei žmogaus akys būtų tokių pat proporcijų kaip ir erelio, tai turėtų būti dydžio sulig apelsinu.

Europoje, šiaurės Afrikoje ir šiaurės Amerikoje gyvena Kalnų ereliai. Anksčiau jie karaliavo visur – ir žemumose, ir kalnuose, bet šiandien juos galima išvysti tik nepasiekiamose kalnų aukštumose ar gūdžiose giriose. Lizdus šie paukščiai krauna neprieinamuose kalnų iškyšuliuose arba medžiuose, o kartais tiesiog ant žemės.

Dar didesnis yra jūrinis erelis. Seni jūriniai ereliai turi baltus skruostus. Skirtingai, nei kalnų erelių, jų kojos yra plikos. Jie gaudo vandens paviršiuje plaukiančias žuvis, vandens paukščius. Gyvena jūros pakrantėse, taip pat ir prie kitokių vandens telkinių visoje prieartninėje dalyje.

Pietų Amerikoje gyvena harpija – tikras beždžionių siaubas, gaudanti ir tinginius bei paukščius, ypač papūgas.

Šiaurės Amerikoje gyvena vienas didžiausių – baltagalvis erelis. Panašus į jūrinį išvaizda ir gyvenimo būdu. Nuo pakaušio iki uodegos galo jo ilgis 75 cm, sveria tris kilogramus. Ištiesti sparnai siekia 2 metrus. Baltagalvis medžioja smulkius žvėrelius, roplius, paukščius, o desertui labai mėgsta lašišas. Pamatęs grobį erelis krenta iš aukštybių ir pritrenkia grobį savo stipriomis letenomis, o iš 5 cm ilgio nagų niekam nėra vilties ištrūkti.

Kai ateina tuoktuvių metas, patinas ir patelė skrenda ratais savo teritorijos erdvėse, išdarinėdami įvairius akrobatinius triukus: leidžiasi nešami oro srovių, staiga darydami netikėtus posūkius. Net sugeba paskristi apsivertę ant nugaros. Paskui ore susikimba

nagais ir krenta kartu, kūlvirščiais vartaliodamiesi. Tai atrodo lyg nuostabus padangių šokis.

Baltagalvių pora renčia ne vieną, o kelis lizdus, dažniausiai aukštuose spygliuočiuose. Erelių lizdai grubūs, sudėti iš šakų. Kiekvienais metais paukščiai tuos lizdus „paremontuoja“: prineša dar šakų, o lizdo vidų iškloja žole ir žaliomis šakelėmis. Kai kurie erelių namai tampa tokie sunkūs, kad medžiai ant kurių jie suręsti, neatlaiko ir lūžta. Pats didžiausias erelio lizdas rastas Jungtinėse Valstijose – jo skersmuo siekia 2,5 m ilgio, aukštis – 4 metrus.

Patelė padeda vieną – tris kiaušinius, iš kurių po šešių savaičių vienas po kito prasikala jaunikliai. Peri abu tėvai. Vos prasikalę ereliukai yra didumo sulig žvirbliu, apaugę minkštais pilkais pūkais, turi juodą snapą ir, nors žiūri plačiai atmerktomis akimis, dar labai prastai mato. Keliolika dienų motina juos šildo savo kūnu, o tėvas akylai saugo lizdo teritoriją, kad laiku pastebėtų pavojų ir, jei reikės, drąsiai susikautų. Medžioja tėvai pasikeisdami ir visą parą neša į lizdą maistą, o vaikai nuolat rungtis dėl kąsnio ir išlikimo. Jei maisto nėra pakankamai, lizde lieka tik vienas – stipriausias ereliukas, jis pasistengia atsikratyti mažesniais savo broliais.

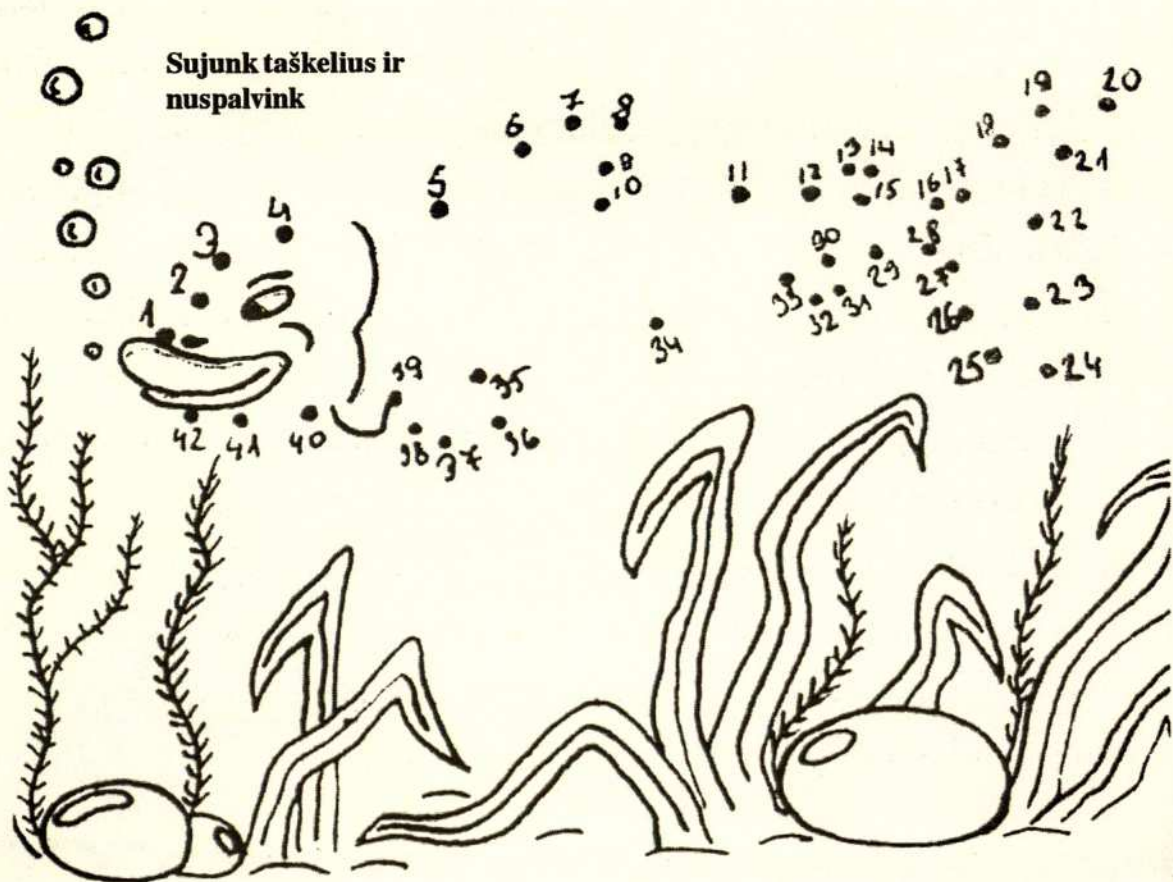
Erelių jaunikliai greitai auga ir mokosi skraidyti; jie atsistoja ant lizdo krašto ir pavėjui plasnoja sparnais. Iš pradžių tai – tik mankšta, o kai plunksnos paauga ir sparnai sutvirtėja, maždaug po trijų mėnesių, jau dideli ir stiprūs ereliukai leidžiasi nešami vėjo. Kaskart jie nuskrenda vis toliau ir vieną dieną nebegrįžta į tėvų lizdą. Pradedą savarankišką erelių gyvenimą.

Surask 8 skirtumus

Sujunk taškelius ir
nuspalvink

Paulos van der Sluys piešinys. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla, Los Angeles, CA.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ
8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911